

Ökoturisztikai törekvések a Tisza-tónál

Szerző: Sikó Botond PhD-hallgató / Szent István Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola

Bevezető gondolatok

A hazai tóturizmus kapcsán sokszor a fejlett idegenforgalmú Balaton és a fővároshoz közeli Velencei-tó után esik csak szó Magyarország második legnagyobb taváról, a Kiskörei víztározó nevet is viselő 27 km hosszú és 127 km² területű, mesterséges Tisza-tóról. Jóllehet, hogy Budapesttől nehezebben érhető el, és idegenforgalma is nagyban különbözik a többi tavunkétól, viszont pont ezek a tulajdonságai, valamint izgalmas és páratlan élővilága teszi a hazai ökoturizmus egyik kedvelt és egyre népszerűbb célpontjává. Az elmúlt évtizedben a tó mentén elindult a természet iránt érdeklődők igényeit kiszolgáló létesítmények kialakítása. Jól mutatja ezt a fejlődést, hogy 2010-ben a Tisza-tó régió kereskedelmi szálláshelyein eltöltött 93 ezer vendégéjszaka 2017-re majdnem megnégyesződött, 367 ezer éjszakára nőtt. Nőtt a korábban elenyésző számú külföldi látogatók száma is: míg 2010-ben a külföldiek aránya a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számában csupán 18% volt, ez 2017-re 27%-ra nőtt [KSH, 2010 és 2017].

Fejlesztési törekvések a tó környékén

A Tisza-tó szolgáltatásainak kialakítása a 2000-es évek második felében vált intenzívvé. A régió 1998-ban lett kiemelt üdülőkörzet, megalakult a túráközpont-hálózat, és aktív TDM-együttműködés kezdődött. 2010-ben megérkezett az első nagy nemzetközi siker, mivel a tó elnyerte az Európai Bizottság „Kiváló Európai Desztinációk” díját [Turizmus Online, 2010]. 2012-ben megnyílt a poroszlói Ökocentrum, mely már a megnyitás évében 155 ezer látogatót fogadott, ez a szám 2018-ban meghaladta a 220 ezret [heol.hu, 2018]. Ahogy az egész Tisza-tó, úgy az Ökocentrum is egy komplex szolgáltatásokat kínáló, számos érdeklődést kielégítő létesítmény. Központi eleme a 735 ezer literes édesvíz akvárium, a kiállítás emellett számos hullót és kétlélőt mutat be, valamint hangsúlyosan tartalmazza a Tisza-tó élővilágának részleteit. Az Ökocentrum egyik fő célkitűzése a gyakorlati oktatás megvalósítása, melyhez előadóterem és egy nemrég korszerűsített háromdimenziós vetítőterem is kapcsolódik. Az Ökocentrum

Egy valódi tavi öko-szálláshely: az abádszalóki Tündérfátyol Szállodahajó [forrás: szerző saját felvétele, 2018. 05. 01.]

ezen kívül baromfiudvarral, állatkerttel és saját kikötővel rendelkezik, ahonnan kishajóval lehet felfedezni a Tisza-tó rejtelmét.

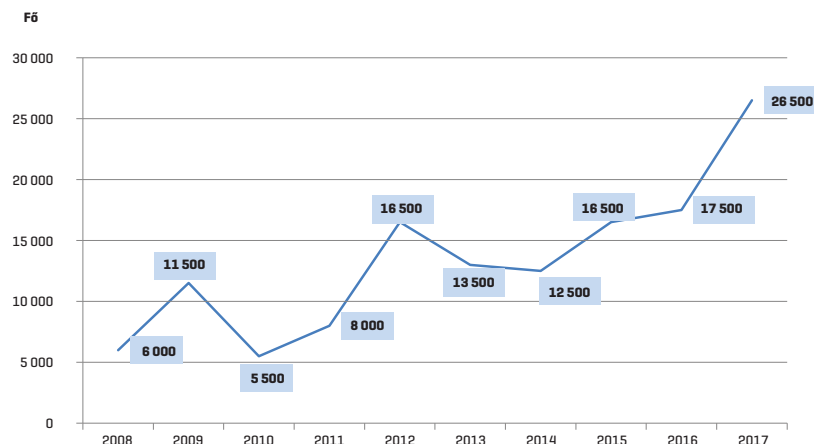
A sokrétű turizmus egyik meghatározó eleme a kerékpáros turizmus. A régió területén halad át az Eurovelo Nemzetközi Kerékpárút. A Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Kiskörei Szakaszmérnöksége évek óta számolja a Kiskörei Vízlépcső üzemű hídján kerékpárral átkelő turisták számát, mely statisztika jól tükrözi a környék biciklis turizmusának folyamatos fejlődését. 2010 óta az átkelések száma több mint négyszeresére nőtt [kotivizig.vizugy.hu, 2019].

A Tisza-tó turisztikai potenciálja

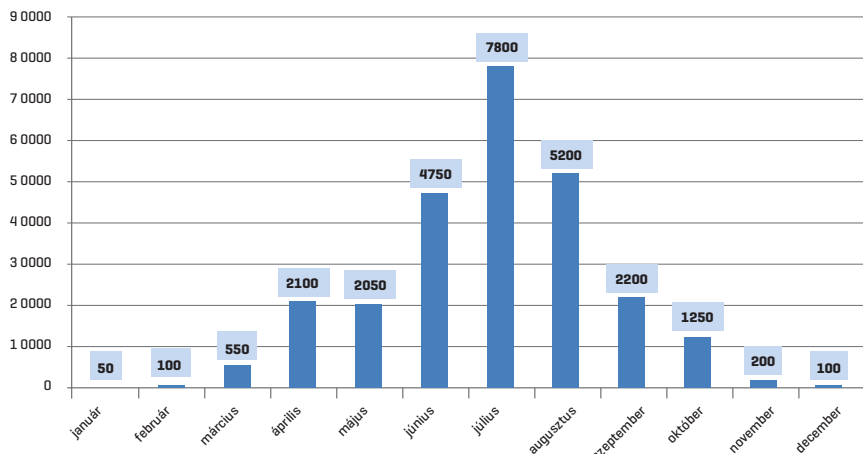
A Tisza-tó területének több mint hét hektáros részét a Hortobágyi Nemzeti Park része-

ként 1999 óta védett területként, az UNESCO Világörökségeinek sorában tartják nyilván. Ennek a területnek az északi részén található a Tiszafüredi Madárrezervátum, mely különleges élővilágával külföldi és belföldi turisták vonzerejének számít. A Tisza-tó területe öt medencére osztható, mely hangulatos vízi útjaival összekötve egy egységet képez, de külön-külön más és más különlegességekkel is várja az ökoturizmus kedvelőit.

A tó változatos turisztikai kínálata nem csupán a medencék különbözőségében nyilvánul meg. A tó körül változatos programlehetőségekkel várják a látogatókat, melyek sokszínűsége egyrészt megkülönbözteti a Tisza-tó térségét az ország többi turisztikai desztinációjától, másrészt pedig a látogatók széles körét vonzza a régióba. A Tisza-tó körüli szolgál-

1. ábra: A kiskörei duzasztóművön áthaladó kerékpáros turisták száma [2008–2017] [forrás: KötVízIlg weboldal, saját szerkesztés, lekérdezve: 2019. 03. 25.]

2. ábra: A kiskörei duzzasztóművön áthaladó kerékpáros turisták száma havi bontásban (2017) [forrás: KötVízlg weboldal, saját szerkesztés, lekérdezve: 2019. 03. 25.]

tatók nagy hangsúlyt fektetnek a családbarát vendéglátásra, a vízi-, kerékpáros- és lovas-turizmus népszerűsítésére, illetve megjelentek kutyabarát kezdeményezések is. A vízi turizmus területén is mindenki megtalálja a magának valót, mivel a Balatonnal ellentétben ezen a tavon belsőégésű motorral is szabad közlekedni, bérelt csónakkal bejárhatja a csatornákat, de vitorlázhat és sétahajózhát is. Ugyanez a helyzet a vendéglátás és a szálláshelyek tekintetében is. A tó körül számos vendégház, apartman és kisebb panzió várja a vendégeket, de a magasabb igényű vendégek három- és négycsillagos hotelek közül is választhatnak. Kétségtelen, hogy a Tisza-tó legnagyobb erőssége a különleges környezeti adottságokra épülő turisztikai szolgáltatások sokszínűségében rejlik. Ehhez társul egy pozitív szemléletű fejlesztési folyamat, valamint aktív marketingtevékenység is.

A terület turizmusának gyengeségei között elsősorban az infrastruktúra hiányosságait lehet említeni. Ezalatt elsősorban a rossz úthálózat okozta, lassú megközelíthetőség, a fővárostól való távolság, valamint az attrakciók elszigeteltsége értendő. A tó partja ritkán lakott, mely pozitívum a természeti jelleg fenntartása és az élőhelyek megóvása érdekében. A települések, látnivalók, szolgáltatók közti átjárás viszont nagyrészt csak saját autóval oldható meg. Emellett az aktív marketingkampány ellenére hiányzik egy közös, összefoglaló védjegy és központi internetes felület, amely tartalmazza a Tisza-tó környékének szolgáltatóit, programkínálatát és attrakcióit.

A terület turizmusának fő lehetősége az országon belüli egyediségében rejlik. A Tisza-tó a Balatonnal és a Velencei-tóval összehasonlítva teljesen más célokat szolgál, más motivációval rendelkező turistákat vonz. Ide érkeznek azok, akik természetközelségre,

csendre, ismeretterjesztő információkra és aktív pihenésre vágnak.

A felkínált programok közül számos a szabadtéri attrakció, ami magában hordozza a szezonalitást, azonban az időjárás nagyban befolyásolja a kültéri rendezvényeket. Továbbá, mivel a régió fő erőssége és lehetősége a természetközeli nyugalomra vágyó látogatók megnyerése, a túlzottan fejlődő turizmus veszélyeztetheti ezt a közeget, annak különlegességét és speciális vonzerejét.

Összefoglalás és kitekintés

A Tisza-tó a hazai turisztikai piacon jól elkülönülő vízi turisztikai kínálattal rendelkezik, melyben számtalan olyan elem megtalálható, amelyek ilyen formában és módon egyetlen más hazai tó esetében sem érhetőek el. A tudatos fejlesztések eredményei a folyamatosan emelkedő számadatokban egyértelműen látszanak. A közös marketingpolitika részeként szükség lenne egy helyi minőségi védjegy megalkotására. Ez egyrészt a Tisza-tóhoz kapcsolódó, a tó turisztikai tematikájának megfelelő szolgáltatókat kapcsolná össze, másrészt egyértelmű igazolásaként szolgálhatna a látogatóknak, hogy az adott termék vagy szolgáltatás megfelel a hely szellemének és célkitűzéseinek. A közös marketingpolitika és védjegy részeként szükség lenne továbbá egy közös, többnyelvű weboldalra, mely a térség turizmusának összes szereplőjét, valamint az aktuális információkat, programajánlatokat tartalmazhatná.

A fejlesztési tervek a mai napig folytatódnak, melyben nagy szerepet vállal a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács is. A tervek közt van többek között egy raftingpálya kiépítése, az Ökocentrum fejlesztése, valamint rövidesen az egész tó körbeciklizhető lesz [szoljon.

hu, 2018]. A célok közt szerepel a gasztronómiai, sport és zenei rendezvények kínálatának bővítése, valamint a szezonális csökkentésének érdekében a konferenciaturizmus fejlesztése is. A Tisza-tó térsége a szomszédos Hortobágygal, kiemelt fejlesztési térségként, közös munkával igyekszik a régió turizmusfejlesztésére. Ez például horgászturisztikai fejlesztésekben, egy új cölöpházás falu megvalósításában, a környező strandok korszerűsítésében, de a térség vonzerejének a környező megyékben történő népszerűsítésében is megnyilvánul [turizmus.com, 2019].

A fentiekben kívül fontos cél lenne az infrastrukturális tulajdonságok javítása, egyrészt a régió megközelíthetőségének, úthálózatának fejlesztése, másrészt a tó körüli közlekedés egyszerűbbé tétele, újragondolása. Minden fejlesztést a megfelelő mértékben és a helyi érintettekkel egyeztetve kell megtenni, mivel a tó optimális turisztikai adottságai csak így maradhatnak fent, és a fejlesztésekből végül együtt profitálhat a helyi közösség, az egész régió gazdasága, az ország turizmusipara, belföldi és nemzetközi vendégköre egyaránt.

Irodalomjegyzék

- Jelentés a turizmus 2010. és 2017. évi teljesítményéről, KSH, 2010. és 2017.
- Tisza-tavi Ökocentrum Poroszló, Kiemelt projekt, Megvalósíthatósági tanulmány, NFÜ, 2018.
- Dávid, L. – Michalkó, G. [szerk.] (2008): **A Tisza-tó turizmusa**, Magyar Turizmus Zrt.
- Remenyik, B. (2011): **Turizmus-ökológiai vizsgálatok [humánökológia, tájökológia, településökológia] a Tisza-tónál**, In: Michalkó G., Rátz T. [szerk.]: A turizmus dimenziói: humán, ökonómikum, politikum. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.
- Remenyik, B. – Dávid, L. (2010): **Ecotourism of the Lake Tisza**, In: Acta Academiae Beregsasensis, IX. évfolyam 3. kötet.
- KötVízlg weboldal, lekérdezve 2019. 03. 25.
- Nimfea Természetvédelmi Egyesület weboldala, lekérdezve 2019. 03. 28.
- heol.hu weboldal, 2018. 12. 19., lekérdezve 2019. 03. 28.
- Origo weboldal, 2010. 09. 28., lekérdezve 2019. 03. 31.
- sokszinuvidek.24.hu weboldal, 2018. 09. 07., lekérdezve: 2019. 03. 30.
- szoljon.hu weboldal, 2018. 10. 18., lekérdezve: 2019. 04. 01.
- Turizmus Online weboldal, 2010. 04. 26., lekérdezve: 2019. 03. 27.
- turizmus.com weboldal, 2019. 03. 26., lekérdezve: 2019. 04. 01.